

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra anglistiky

Bakalářská práce

Jack London, Tulák po hvězdách,
inspirace a filosofický obsah

Jack London, The Star Rover, Its
Inspiration and Philosophical Content

Vypracovala: Kristýna Sodomková
Vedoucí práce: Mgr. Alice Sukdolová, Ph.D.

České Budějovice 2014

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Jack London, Tulák po hvězdách, inspirace a filosofický obsah vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě - v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Pedagogickou fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Blatné dne 19. 6. 2014

KristýnaSodomková

.....

Tímto bych chtěla poděkovat Mgr. Alici Sukdolové, Ph.D. za odborné vedení této bakalářské práce, za věcné připomínky a ochotu.

Anotace

Tato bakalářská práce se zabývá americkým naturalismem a jeho počátky. Dále nastiňuje životopis a stěžejní dílo Jacka Londona. Největší důraz je kladen na analýzu románu Tulák po hvězdách. Román rozebírá po stránce filozofického obsahu, věnuje se mu z pohledu pojetí lidskosti, reinkarnace, vězení, brutality vězeňského systému, transcendence, svobody lidské existence a neobvyklé "astrální teorie".

Abstract

This bachelor thesis focuses on American naturalism and its beginnings. Further it outlines Jack London's biography and his major works. The biggest emphasis is laid on the analysis of the novel *The Star Rover*. It is analyzed from the view of philosophical content, conception of humanity, reincarnation, prisons, the brutality of a prison system, transcendence, the freedom of a human existence, and an unusual "astral theory".

Obsah

Úvod.....	1
1. Americký naturalismus	3
1.1 Časové vymezení	3
1.2. Definice	3
1.3. Srovnání s evropským naturalismem	4
1.4. Vznik amerického naturalismu a jeho charakteristika	4
2. Jack London.....	6
3. Stěžejní dílo Jacka Londona	14
3.1 Volání divočiny (The Call of the Wild)	14
3.2 Bílý tesák	16
3.3 Další významná díla Jacka Londona	17
4. Tulák po hvězdách	17
5. Vězení.....	20
6. Brutalita vězeňského systému.....	21
7. Pojetí lidskosti v díle Tulák po hvězdách.....	24
8. Reinkarnace	28
9. Transcendence a svoboda lidské existence.....	32
10. Astrální teorie	35
Závěr	37
Bibliografie	40

Úvod

Život autora literárního díla a literární dílo samotné spolu vytváří celkový obraz sdělení, které vypovídá nejen o autorovi a jeho myšlenkách, ale i o dané době, společnosti a tématech, která jimi hýbou. Tato myšlenka byla hlavním důvodem výběru zvoleného tématu s tím, že jejím úkolem bylo i pomoci správně zvládnout úkol této bakalářské práce. Úkolem této bakalářské práce je přispět k pochopení filozofie a obsahu práce amerického spisovatele Jacka Londona v knize *Tulák po hvězdách*.

Jack London byl nejen autorem *Tuláka po hvězdách*, ale mimo jiné i několika titulů, které se výrazně zapsaly do světové knihovny. Jeho nejčtenější knihou bylo *Volání divočiny*. Její obliba poukazuje na skutečnost, že London dokázal ukázat na nejaktuálnější fenomény své doby a dobře se orientoval v reálném životě. V případě *Volání divočiny* je nutné poznamenat, že tato práce byla již mnohokrát analyzována. Jak jsem naznačila, její vztah k aktuálnímu společenskému dění jí a jejímu autorovi zajistil velkou popularitu. Londonův odkaz v *Tulákově po hvězdách* dovoluje nahlédnout do další fáze spisovatelova života a jeho doby.

Tato bakalářská práce se nezabývá posunem literární činnosti Jacka Londona na vrcholu a konci jeho spisovatelské kariéry, ale snaží se spíše podrobně zkoumat odkaz Jacka Londona v knize *Tulák po hvězdách*. Nabízí tak informace o vztahu mezi autorovým životem a jeho knihou.

Naturalismus je směr, který vychází z vědeckého pokroku, darwinovské teorie a společenského ladění. V Americe jej nastartovalo jednak napětí mezi starým a novým chápáním světa a dále také vynoření nových otázek vztahu člověka a přírody.

Jack London je významný americký spisovatel a autor mnoha knih a příběhů. Měl velmi pestrý život a své bohaté zážitky využíval jako inspiraci pro svou tvorbu.

Tulák po hvězdách, v originále *The Star Rover*, je kniha vydaná v roce 1915. Dotýká se mnoha témat společenského i lidského života. Důležitým aspektem knihy je kritika trestu smrti, vězeňského systému i válek. V některých svých rysech je transcendentní a rozpracovává reinkarnační teorii, astrální cesty i lidskost.

První kapitola této bakalářské práce se zabývá naturalismem. Shrnuje základní poznatky o tomto literárním směru a okolnostech jeho vzniku. Další kapitola přináší informace o životě Jacka Londona a jeho literární kariéře. Třetí kapitola stručně charakterizuje Londonova nejvýznamnější díla. Všechny následující kapitoly se pak věnují analýze románu *Tulák po hvězdách*. Dotýkají se témat vězeňství, násilí, lidskosti, reinkarnace, transcendence a svobody lidské existence.

1. Americký naturalismus

1.1 Časové vymezení

Literární směr naturalismus má své kořeny ve Francii v sedmdesátých letech 19. století. Za čelního představitele je považován Émile Zola, jehož knihy však nebyly v Americe zpočátku dobře přijímány. Naturalistické hnutí v Americe sílí až v osmdesátých letech devatenáctého století.

1.2. Definice

„Americký literární naturalismus“ je fráze v americké literatuře používaná k popisu tematického zkoumání koncepcí vyplývajících z postosvíceneckého vývoje vědy a filozofie. Nebo jinak řečeno je to literatura zrozená z napětí mezi staršími, tradičními systémy víry a novou vědou postdarwinovského devatenáctého století. Konkrétně američtí literární naturalisté jsou ti autoři, kteří se zabývají na tematické úrovni postdarwinovským přehodnocením vztahu mezi lidmi a přírodou. Toto střetnutí se projevuje zkoumáním přirozeného práva, evoluce, atavismu, degenerace stejně jako filozofických, sociologických a psychologických důsledků takového střetnutí. V důsledku jsou problémy řešené americkými naturalisty rozsáhlé, obsahují otázky týkající se deterministického nátlaku dědičnosti a sil životního prostředí, teologicky náročných důsledků materialismu a biologického redukcionismu, naléhavých otázek teorie soutěže a rodu vyvolaných aspekty evoluční teorie a etických komplikací sociálního darwinismu. (Newlin, 2011: 71,72)

1.3. Srovnání s evropským naturalismem

Základní rysy jako pesimismus a otevřenost zůstávají shodné v Americe i v Evropě. Ve Francii se jednalo spíše o upřímnost k sexuální tematice, ve Velké Británii se autoři více zaměřili na přírodu.

1.4. Vznik amerického naturalismu a jeho charakteristika

Pro pochopení příčin vedoucích k formování amerického naturalismu je důležité se alespoň dotknout problematiky předcházejícího literárního směru. Je jím realismus a naturalismus z něj vychází. Realismus, jak název napovídá, se pokouší zobrazit svět takový jaký je. Snaží se o maximální pravdivost a zabývá se obyčejnými lidmi v každodenních situacích. Jejich duševní pochody (jako vnitřní morální boj) obvykle tvoří linii příběhu. Realisté oslavují individualitu jedince. Jedince, který mění svět a svůj osud. Naturalisté také zachycují realitu tohoto světa. Jejich náhled je ale jiný. Jejich hlavní postava nemění svět, ale naopak svět mění ji.

Americký naturalismus zažil svůj zlatý věk přibližně od roku 1890 po následujících dvacet let. Byla to doba velkých společenských změn a vědeckého pokroku, éra industriální revoluce, urbanizace, nových myšlenek a vědeckého determinismu. A všechno toto nové zpochybňovalo staré přístupy a hodnoty. Novými impulsy byly především myšlenky Darwinovy evoluční teorie a marxismu. Naturalisté se jimi inspirovali a pokoušeli se vědecky studovat člověka z pohledu subjektu ovládaného svými instinkty a vášněmi. Život jednotlivce určovaly síly dědičnosti a prostředí.

Síly, které ovlivňovaly postavy naturalistických románů, mají různý charakter. Prvně jsou to síly vnitřní. To znamená instinkty a vášně, jejichž tajemství odkrývá Freud. Dále jsou to síly vnější, jimiž se zabývá Marx nebo Darwin. Jsou jimi především dědičnost a životní prostředí, jež může představovat ekonomická situace či společenské postavení. Člověk tak nemá svou svobodnou vůli, která by mohla události změnit. Děj je deterministický.

Je daný zmiňovanými silami. Naturalista poskytuje čtenáři postavu z reálného prostředí a nechává na ni působit síly. Chová se jako vědec, se snahou o maximální objektivitu. Nemoralizuje, je nestranný jako příroda sama. Alespoň by toho chtěl dostat.

Dostává se tak ale do konfliktu mezi svým záměrem a výsledkem své práce. Božský princip nahrazuje vlastními hodnotami. Většina naturalistů se zaměřila na realitu jedinců, kteří žijí v nejhorších podmínkách. Jsou to často postavy s nedostatečným vzděláním pocházející z nižší třídy. Líčí dříve tabuizovaná fakta jako chudobu, válku, městskou špínu. V kontrastu s mimořádně bohatými lidmi, kteří vlastní mnoho továren a staví velkolepé budovy již nelze přehlédnout vliv Marxových myšlenek. Naturalistické romány nejsou politicky nestranné.

A v těchto obtížných podmínkách se rodí nový druh hrdiny. Naturalista v životech ubohých jednotlivců, kteří chtějí přežít v drsném světě plném násilí a těžkostí, objevuje mimořádnost lidské existence.

Podle Darwina jsou lidé jen jedním z mnoha druhů v živočišné říši. Člověk je zvíře, proto se v naturalistických románech setkáme se sexuálními akty, násilím, instinkty a pudy. Vše živočišné a zvířecí bylo vyzdviženo. Naturalisté se ve svých dílech prezentují velkou měrou emocionální angažovanosti.

Evoluční teorie značně zpochybnila teologické pravdy své doby. Náboženství bylo závažně ohroženo. Doba naturalistických románů byla v Americe doprovázena velkými společenskými změnami a technickými pokroky. A tento nový svět dovolil vznik americkému naturalismu tak, jak jej dnes známe.

Představiteli amerického naturalismu jsou Frank Norris, Theodore Dreiser, Stephen Crane a Jack London.

2. Jack London

Jack London, pravým jménem John Griffith Chaney, se narodil 12. ledna 1876 v San Franciscu jako první dítě Flory Wellmanové. Pocházela z bohaté rodiny, ale poté co onemocněla tyfem, byly její tělo i psychika značně poznamenány. Ve dvaceti letech se odstěhovala a později začala žít s Williamem Henry Chaneyem. Jejich svatba, pokud nějaká byla, neměla právní platnost. Narození Jacka Londona bylo provázeno skandálem. W. H. Chaney údajně nejen dítě odmítl, ale odmítal dále žít s Florou Wellmanovou, pokud si jej nechá. Matka nenarozeného chlapce byla psychicky na dně a pokusila se o sebevraždu. Přežila, dítě si nechala a osm měsíců po jeho narození začala nový život po boku Johna Londona. Rodina měla v té době 5 členů. Floru Wellmanovou, Jacka Londona, Johna Londona a dvě jeho dcery.

Jack London se tak narodil do velmi nuzných poměrů. Matka se svou nevyrovnanou psychikou zatěžovala celou rodinu. Otec rodiny tvrdě pracoval, ale fyzicky již nebyl v plné síle. Pro Jacka Londona se stala největší oporou jeho nevlastní sestra Eliza a afroamerická kojná Jannie. Tyto dvě osoby v jeho životě nejvíce zastupovaly roli matky.

Rodina se často stěhovala. Prodávali zeleninu či ovoce, farmařili. Při prodeji se otec se synem často zastavovali v salonech, které tak začal mladý Jack London milovat. Považoval je za hřejivá místa útěchy a radosti, a tento vztah mu vydržel do konce svých dnů. Není tedy velkým překvapením, že si v útlém věku oblíbil alkohol, který mu byl osudným.

V dobách, kdy se rodině dařilo o něco lépe, mohl Jack London navštěvovat i lepší školy. Právě v takovém prostředí se začal rozvíjet jeho vášnivý vztah k literatuře. Nejvíce jej zasáhla četba *Tales of the Alahambra* od Washingtona Irvinga a *Signa* od Marie Louise de la Ramee. Tématem druhé jmenované knihy je životní úspěch umělce, přes jeho původně nevalné vyhlídky. Tato kniha zjevně inspirovala jeho mysl, což i sám později potvrdil. Okouzující je, že po mnoho let neznal posledních 40 stran, neboť v jeho výtisku chyběly. Je

pravděpodobné, že Signa v něm odkryla chuť bojovat za lepší život, dovolila mu pojmenovat svá přání.

Většinu času byl však Jack London nucen tvrdě pracovat. Všechny vydělané peníze odevzdával rodině a mezi ostatními dětmi ve škole se styděl za své oblečení a život. Původně ostýchavý chlapec pod vlivem drsných oaklandských ulic vyrostl v silného jedince odhodlaného postavit se za sebe v boji.

Po zakončení základní školy musel podpořit rodinu prací a nemohl tak pokračovat ve svém studiu na střední škole. Pracoval v místní konzervárně deset až dvacet hodin denně.

Měl jediný sen- vlastnit malou loď a brázdit vody sanfranciského zálivu. Po práci v továrně zacházel do hospod a potkával se s námořníky, kterým záviděl jejich život. Bylo mu patnáct let a nejvíce toužil stát se pirátským lovcem ústřic. Protože mu jeho matka nedovolila dávat si stranou peníze, půjčil si od Jannie 300 dolarů na svou první loď, Razzle Dazzle. A jeho finanční situace se zlepšila, splácel peníze i Jannii. Ovšem s výdělkem neuměl moc zacházet a nemohl ani pokrýt hospodské účty. Tato část Londonova života prohloubila jeho problémy s alkoholismem. Brzy pochopil, jak nebezpečný tento život je. Přijal nabídku Kalifornské rybářské hlídky. Nadělal si tak mnohé nepřátele ze svých bývalých kolegů a po incidentu, kdy se málem utopil, se rozhodl přidat k dětem, které se toulaly, ilegálně cestovaly vlakem, žebraly, kradly, zažívaly dobrodružný a nebezpečný život. Říkal jim road kids. Tento způsob života mu velice přirostl k srdci.

V sedmnácti letech, v roce 1893, se stal členem posádky lodi Sophia Sutherland. Zážitky z této námořní cesty se mu staly podkladem pro sepsání knihy The Sea-Wolf. Jenže krátce po návratu neměl mnoho peněz, většinu utratil za pití a zaplacení nejnutnějších rodinných účtů.

V této době přišel Londonův první literární úspěch. Vyšel jeho článek v Morning Call, Story of a Typhoon off the Coast of Japan.

Chtěl se živit psaním knih, ale neměl zatím takový úspěch. Chápal, že v elektřině je budoucnost lidstva, pokusil se tedy vypracovat v elektrárně. Těžce dřel, na jeho silných pažích elektrárna šetřila peníze za jednoho dalšího pracovníka. Když se to dozvěděl, z elektrárny odešel a odnesl si poučení o systému chudých pracujících a bohatých, kteří vydělávají. Tento systém, zvaný kapitalismus, nenáviděl.

Vrátil se k tuláctví a byl za něj uvězněn na 30 dní. Své postřehy vypsals v knize *The Road*. Realitu popsal jako nepředstavitelnou, nemyslitelnou a nepopsatelnou. Hovořil o ponižení, o krutosti. Svého potulného života se nevzdal ani po propuštění a cestoval po celých Spojených státech i Kanadě. Navštívil mimo jiné Pennsylvanii, Washington, New York, Baltimore či Montreal.

Ve spisu *What Life Means to Me* popsal svou situaci. Cítil se být na společenském dně a viděl, že společnost toto dno ignoruje. Ptal se, jakou povahu má taková společnost a jak by se to dalo změnit. Rozhodl se z tohoto dna dostat pomocí svého psaní. Mezi dalšími tuláky poznal lidi staré, nemocné, slabé, některé vzdělané. Během svého života London nabyl zkušeností, které jej vedli k socialistickým myšlenkám, jež jsou založené na soucitu s potřebnými a na kritice mocných a bohatých společenských vrstev.

Zážitky a příběhy získané z cest se staly bohatou studnicí inspirace pro mnohé jeho knihy, ale také jeho vypravěčské umění mu otevřelo nejedny dveře. Aby si mohl splnit svůj sen a stát se úspěšným spisovatelem musel rozšířit své obzory a znovu nastoupit na školu. Tentokrát mu pomocnou ruku nabídla jeho sestra Eliza. Zaplatila mu nové zuby a zubní kartáček, který ve svých devatenácti letech začal poprvé používat. Kromě dentální péče mu opatřila také kolo, aby mohl dojíždět do školy.

John Griffith Chaney započal svá studia na střední škole, od této doby se však podepisoval pod každé své dílo Jack London. Nově se účastnil aktivit v místním debatním klubu *The Henry Clay Debating Society*. Zde si našel nové přátele, mezi nimi vynikl Ted Applegarth. Spřátelil se také s celou jeho

rodinou, zvláště blízký si byl s jeho sestrou Mabel. Opět začal navštěvovat knihovny a mezi knihovníky pak našel také několik spřízněných duší (především Ina Coolbrith a Frederick Irons Bamford). Četl nejvýznamnější díla té doby, jako *On the Origin of Species* Charlese Darwina, *The Communist Manifesto* Karla Marxe a Friedricha Engelse, *First Principles* Herberta Spencera. Začal být aktivní ve společenském dění. Řečnil v oaklandském parku, publikoval články v novinách, roku 1896 vstoupil do Socialistické strany. Získal si přezdívku „boy socialist“.

Střední škola pro něj byla muka. Zásahu na tom měla pravděpodobně jeho odlišnost od ostatních spolužáků, která pramenila z rozdílného věku i zkušeností. Rozhodl se tedy připravit na univerzitu sám. Stálo jej to obrovské úsilí, začal mít dokonce k učebnicím odpor. Přípravu zvládl a byl přijat. Po nástupu byl z hodin zklamán. Musel ze školy v roce 1897 odejít, příčinou však byla předně jeho neúnosná finanční situace.

Pokračoval v řečnění v parku. Vedení města se proti řečníkům v parku rozhodlo zasáhnout, nemělo pochopení pro takové nálady. Týden po odchodu z univerzity se tak dostal Jack London do vězení. Domáhal se však svobody slova, sám si dělal obhájce a získal tak ve výsledku popularitu sobě i socialistické straně.

Byla to jeho silná vůle, cílevědomost a umíněnost, která ho nutila dále psát a čekat na kladné přijetí jeho výtvorů. Žil ve velké bídě, psal i patnáct hodin denně. Žádný velký úspěch ale nepřicházel a London pro sebe potřeboval nějaké východisko. Ameriku té doby zahltila zlatá horečka. Jack London se vydal s Eliziným manželem kapitánem Jamesem Shepardem na cestu na Klondike. Vidina zbohatnutí tam táhla nejednoho muže. Pro Jacka Londona to nakonec opravdu byl zlatý důl, ale v jiném smyslu. Byla to nesnadná cesta. Kapitán Shepard se otočil k domovu, než dosáhli Chilkootu. Tato cesta nebyla jen jednou z dalších Londonových toulek. Téma zlaté horečky se dotýkalo americké společnosti. Oslovovalo celé masy lidí. A London zde našel příběhy k zaznamenání a vyprávění. Seznámil se s osudy indiánů, lovců, horské policie

a vlastních souputníků. Vnímal atmosféru, krajinu, osobnosti. Tato cesta na sever změnila jeho život. Dala vzniknout knihám jako *To Build a Fire* či *Volání divočiny*. Sám London se vyjádřil, že až na Klondiku našel sám sebe. Když dosáhli svého cíle, nakonec se živil převážením dřeva. Najít větší množství zlata v této drsné divočině nebylo snadné. Viděl každodenní boj o život lidí, kteří se hnali za lepšími vyhlídkami. Onemocněl kurdějemi a musel se vrátit domů. Vrátil se nemocný, vysílený, v depresi, navíc se dozvěděl, že jeho náhradní otec zemřel. Měl povinnost pomáhat rodině, ale nejprve prodal vše, co měl. Byl na dně, ale začal znovu psát.

Byly to pro něj těžké časy a kromě čekání na peníze z literární tvorivosti čekal i na práci u pošty. Když dostal nabídku na roznášení novin, požádal o možnost odkladu. Potřeboval dopsat další články. Jenže odpověď byla jasná. Buď nastoupí okamžitě, nebo už jej nikdy nepřijmou. A London udělal velmi důležité rozhodnutí svého života. Poštu odmítl a krátce na to dostal poprvé lepší výplatu za svůj článek. Přišla mu kladná odpověď od nejznámějšího literárního časopisu *The Atlantic Monthly*. A byl vytištěn jeho článek *An Odyssey of the North*. Ke konci roku podepsal smlouvu s vydavatelstvím na vydání své první knihy, souboru povídek *The Son of the Wolf* (1899). Čtenáře si získal především schopností popsat krajinu, lidi, drsnou a čistou realitu života na Klondiku.

Během roku 1900 na sebe upozornil čtenářské publikum povídkami v různých časopisech. Získal si obdivovatele, mezi nimi i Cloudesey Johnse, se kterým si dopisoval a vznikly tak cenné informace pro Londonovy životopisce.

Psal se rok 1902 a Jack London byl spisovatelem na vzestupu, jeho silným tématem byla strhující, téměř až mytická vyprávění ze severu. Roku 1903 napsal první román s názvem *A Daughter of the Snows*. Jeho obliba stoupala i ve Velké Británii a vydával další knihy. Psal nejen povídky o zlatokopech, ale také o indiánech, dotkl se pirátského tématu. Jeho příběhy nebyly skutečné, neupravené, naopak je upravoval, aby dosáhl skvělého, plánovaného účelu.

Jeho sláva stoupala, měl větší finanční prostředky. Zaopatřil svou rodinu, nevzdal se starých známých, ale také získával nové.

Jack London pojal za ženu snoubenku svého zemřelého přítele, Bessie Maddern. Není jisté, co ho k takovému kroku vedlo, ale manželství nevzkvétalo. Narodily se jim dvě dcery, Joan (1901) a Bess (1902).

V roce 1902 odjel do Evropy, do chudých londýnských slumů. Výsledkem byla reportáž o londýnském East Endu, silné svědectví o strašné chudobě některých lidí, o jejich kruté realitě. Žil s nejhudšími na ulici, poznával jejich osudy a četl významná díla této země. Nakonec si odvážel fotografie a rukopis *The People of the Abyss*. Vyjádřil se, že tato tematika pro něj byla nejbližší. Není to ovšem žádné překvapení, pokud se zamyslíme nad jeho vlastním osudem. Vypěstoval si velmi silný sociální cit, soucit s potřebnými, pochopení pro rebelii proti křivdě. Ale jeho výdělků pramenily z příběhů o divočině, o Klondiku. Společnost ve Spojených státech amerických odmítala socialistické nálady. Stalo se tak, že byl osobností obdivovanou i odsuzovanou. Jeho snem bylo stát se profesionálním spisovatelem, tohoto snu dosáhl. Ale nemohl vypsát své srdce, jeho myšlenky byly odmítány. Takových paradoxů nalezneme v jeho životě několik.

Povídky vydávané roku 1903 daly vzniknout *Volání divočiny*. Londonově nejznámější knize, která se stala bestsellerem. Jack London byl na vrcholu slávy. Jeho soukromé, divoké večírky plné mladých intelektuálů a umělců byly v silném protikladu s jeho dřívějším životem. Tolik se pro něj změnilo během několika málo let. Změnil se i jeho pohled na manželství. Zamiloval se do Charmian Kittredge a skončilo jeho manželství s Bessie.

Po rozvodu pokračoval Londonův tajný vztah s Charmian. Pořídil si loď jménem *Spray* a na ní mimo jiné napsal knihu *The Sea-Wolf*, publikovanou roku 1904. Kritiky i čtenáři byla kladně přijata. Téhož roku byl také vyzván a najat k reportáži z rusko-japonské války. Upevnilo to jeho schopnost lidsky popsat a zaujmout i s nelibými charaktery. S sebou si kromě příběhů odvážel také korejského komorníka, který byl původně sluhou Londonova přiděleného

japonského komorníka. Jacku Londonovi se nelíbilo, jak s ním zacházel, proto ho vzal s sebou.

Vzal si roku 1905 Charmian a jejich manželství trvalo až do jeho smrti. Přestože bylo založeno na opravdové lásce a jejich přátelé je popisovali jako spokojený pár, nebylo moc šťastné a London trpěl depresemi. Na jeho duševním rozpoložení se podepsalo mnoho faktorů. Především frustrující zážitky z Japonska, alkohol, množství nezaplacených účtů. Rozhodl se koupit ranč v Glen Ellen, který nazval Beauty Ranch. K tomuto místu byl citově vázán a prožíval zde krásné chvíle se svou druhou ženou. Při svých líbáncích navštívili Floridu, Jamajku a další karibské ostrovy.

Kandidoval za socialistickou stranu a tím si proti sobě pohněval mnoho lidí. Jiní jej však nadále obdivovali pro jeho temperament, odvalu i horkokrevnou povahu. Začal plánovat sedmiletou cestu na loď. Loď nesla jméno Snark a velmi se Londonovi prodražila. Přípravy nebyly snadné a na cestě měla posádka mnoho komplikací. Jejich první zastávkou byla Havaj. Zde dokončil *To Build a Fire* a psal také velmi soucitně o nemocných leprou, chtěl pro ně více pochopení a pomoci od společnosti. Havaj pro něj byla místem, kde se mu lehkou psalo a žilo. Naučil se surfovat a začal psát knihu *Martin Eden*. Tato kniha nese autobiografické prvky a dnes je považována za jednu z jeho nejlepších. Přes značné finanční obtíže pokračovali Londonovi v cestě do jižního Pacifiku a dále do Polynésie. Podmínky na palubě se zhoršovaly a Jack London onemocněl malárií a dalšími nemocemi. Důsledkem byla neschopnost pokračovat v cestě do Číny a návrat domů. Plavbu dokončil pouze jeden jediný původní člen posádky, Martin Johnson, který napsal o celé výpravě nakonec knihu *Through the South Seas with Jack London* (1913).

London plnil dál stránky novin svými častými alkoholickými dobrodružstvími, stejně jako otevřenými dopisy prezidentu Theodoru Rooseveltovi. Vydával knihy jako *Bílý tesák* (1906), *The Road* (1907) či *Martin Eden*, který ale nebyl kladně přijat. London musel psát asi tisíc slov denně, aby se jeho účty splácely. Velmi se spekulovalo o původnosti některých

jeho nápadů. Snažil se prodávat své knihy ke zfilmování, kupříkladu The Sea-Wolf a John Barleycorn.

V roce 1916 vystoupil ze socialistické strany. Jack London se považoval za socialistu, ale se členy strany se neshodoval. Na Londona často padala kritika, kvůli způsobu jeho života. Pro některé čtenáře byl příliš socialistou, pro socialistickou stranu byl nedostatečně socialistický. To je další paradox jeho života.

Jeho největší vášní se stal jeho ranč. Plánoval velký rodinný dům, ale po narození holčičky, která žila jen dva dny, a potratu v roce 1912, se jejich plány na rodinu zhroutily. Při dokončení stavby velkého domu požár všechno zničil. V důsledku přílišného pití Londonovi selhávaly ledviny. Věděl to od roku 1913, ale nešířil se o tom. Ještě několikrát se vydali se ženou na Havaj. V roce 1915 vydal knihy The Scarlet Plague, The Star Rover. Inspiroval se četbou Jungových knih, ale dál trpěl bolestmi. Proti bolestem užíval morfium. V listopadu roku 1916 jej našli mrtvého. Není jasné, zda za smrt mohlo předávkování morfiem, nebo selhání ledvin. Na jeho náhrobek byl vytesán nápis „Hle, já jsem žil!“¹

Charakterizovat život nejčtenějšího amerického spisovatele není jednoduché. Obecně lze říci, že to byla dobrá duše uvězněná v nešťastném těle. Neustále věnoval obrovskou energii pokusům být úspěšný a šťastný. Bohužel není jisté, že by takový pocit někdy ochutnal. Snoubily se v něm zděděné charakteristiky střední třídy ze strany jeho matky a krušný život chudinského prostředí, ve kterém vyrůstal. Stal se úspěšným spisovatelem, ale čtenáři neoceňovali témata, která chtěl nejvíce sdělovat. Byl socialistou, ale odešel ze strany. Miloval svobodu, ale byl závislý na alkoholu. Našel ženu svého života, nepovedlo se jim ale založit rodinu. Byl idealistou, ale nezabydlel se ve svém vysněném ranči, nedokončil svou velkou cestu po dalekých mořích. Celý život bojoval, neprohrál, ale ani nevyhrál.

¹ Můj překlad

Rekonstrukce Londonova života je složitá, především z důvodu nejasnosti mezi oddělením mýtů a reality. Životopisci se liší v nejednom faktu o Londonově životě. Pro Tuto práci je stěžejní biografie Rebeccy Steffoff z roku 2002.

3. Stěžejní dílo Jacka Londona

3.1 Volání divočiny (The Call of the Wild)

London byl proslaven svou nejčtenější knihou s názvem Volání divočiny. Byla vydána roku 1903 jako jeho druhý román. Rozsahem a linearitou se blíží novele, ale je řazena mezi romány. Úspěchu dosáhla doma i v zahraničí v podobě komerčního zisku i zájmu čtenářského publika.

Děj románu se odehrává v devatenáctém století, kdy na Klondiku zuří zlatá horečka. V nezkrotné přírodě kanadské provincie Yukon všichni bojují o přežití. Muži na severu skupují silné psy, kteří plní úlohu pomocných zvířat, a pomáhají si tak překonávat problémy v náročných situacích. Velká poptávka je především po tažných psech, kteří jako jediní mohou tahat saně a jsou zásadní pro přežití v tamních podmínkách.

Hlavním hrdinou je domestikovaný pes Buck, který je nejprve unesen z ranče v Kalifornii a následně prodán, zavřen do klece a přes železnici a moře převezen na Klondike, kde má tahat těžké saně. V novém prostředí se v něm probouzí přirozené potlačované instinkty a získává nový, svobodný život jako vůdce smečky ve volné divočině.

Můžeme zde najít paralelu s Londonovým životem. Původně krotký jedinec se naučí bojovat v drsných podmínkách o život. Knihy jako Volání divočiny nebo The Sea-Wolf nejsou jediným důkazem Londonova vztahu k vlkům a psům. Sám se pod své dopisy podepisoval „Shaggy Wolf“. Je možné tedy hledat autobiografické prvky knihy a autorova života. Stejně jako je tomu

ve většině jeho knih. Kniha Volání divočiny představovala pro Londona velký zdroj finančních příjmů a zajistila mu trvale několik příznivců.

Volání divočiny má spád a snadno se čte. Vypravování prolínají barvitě, živé popisy krajiny a přírody. Příběh ožívá s tématem své doby, zlatou horečkou. Atmosféra knihy je tajemná, místy se jedná o mytický klasicismus. London prokázal schopnosti dobrého seriálového psaní, když celý příběh dělil podle jednotlivých zkoušek a nebezpečí, která hlavního hrdinu potkávají. Učí se být vychytralý, lstivý, prát se o potravu. Nejdůležitější je pro něj však být silný a přežít. Někdy bývá tato přeměna přirovnávána k příběhu Dr. Jekylla a pana Hyda, kdy toto přirovnání naznačuje boj vnitřních sil v nás, těch zděděných a těch naučených. Celý příběh byl nejprve publikován jako seriál v The Saturday Evening Post, později byl vydán jako kniha.

Důležitým aspektem knihy je komplexní popis Buckových myšlenek, jeho duchovního života. Jeho osobní příběh udržuje spád děje. Buckova osobnost má dvě základní složky. Jednu, která je člověkem pozorovatelná, která ukazuje jeho úctu k pánovi. Další část je Buckovým prehistorickým dědictvím, dědictvím jeho rodu. Kniha naznačuje, co je v našem genetickém kódu, v přirozenosti lidské i psí. Divočina nás volá všechny stejně.

Extradiegetický² vypravěč popisuje „reálného psa“. Jeho chování a rysy zvyrazňuje až do mytických rozměrů.

Jeho osobnost vyniká svou propracovaností od ostatních, i lidských. Lidé jsou zde často popisováni jednoduše jako hloupí, ničemní. Na konci Buckova vývoje je vykreslen ideál, čirá příroda a přirozenost. Jeho podstata je až mytická svou reprezentativností, neboť má ty vlastnosti, které by měl divoký pes mít. V mýtech často zvířata zosobňují určité lidské vlastnosti a Buck je v této knize především ušlechtilý.

² Extradiegetický vypravěč je „vševědoucí“, vypráví příběh vně děje.

Postupně Buck zjišťuje, že v něm tato podstata byla vždy. Až na konci se mu vybavuje, pojmenovává a definuje ji. Decivilizačním procesem se dostává ke své podstatě.

The Call of the Wild je leitmotiv, který prostupuje celou knihou i jejími významy. Divokost nás všechny volá, naše přirozenost obsahuje i brutalitu. Zabij, nebo budeš zabit. To je rozhodující pro přežití, protože podle Darwinovy teorie přežívá jen ten nejsilnější.

3.2 Bílý tesák

Knihy Bílý tesák navazuje na úspěšné Volání divočiny. Popisuje opačný proces, kdy se z divokého vlka stává domestikovaný pes. Tématem je vliv prostředí na chování jedince a přežití nejsilnějšího. Kniha nese poselství, že láska a laskavost mohou změnit povahu stejně jako násilí. Bílý tesák vyšel roku 1906 nejprve jako seriál v časopise a později knižně.

Hlavním hrdinou je vlk Bílý tesák. Děj je zasazen do období zlaté horečky na americkém severozápadě, dnešní Yukon a Aljaška.

První část knihy Bílý tesák nám nabízí obraz lovu s hororovým nádechem. Pojednává o smrti jednoho ze dvou cestovatelů se psím spřežením. Tento cestovatel byl zabit, nebo spíše uloven vlčí smečkou. Autor zde naturalisticky popisuje život na severu. Zoufalou situaci si čtenář začíná uvědomovat postupně, jak se dozvídá o krutém mrazu, posledních třech nábojích a vyhladovělé, zoufalé smečce vlků, která je pronásleduje. Opravdová panika přichází v okamžiku, kdy zmizí první pes ze spřežení. Postupně mizí další pes každý den, až jich není dost, aby táhli sáně.

Druhá část knihy seznamuje se životem smečky. Popisuje okolnosti narození Bílého tesáka. Mladý vlk se učí bojovat o maso a tedy o život.

Ve třetí části se přesouvá děj z divočiny do indiánské vesnice. Bílý tesák díky svému vlčímu původu musí čelit nepřátelům v indiánské smečce. Překážky, které potkává, jej ale posilují. Stejně jako byl London často

konfrontován s určitým společenským odstupem některých sociálních skupin kvůli svému původu, tak je i Bílý tesák nucen bojovat za své místo v nové smečce, která cítí jeho odlišnost.

Bílý tesák je prodán bílým lidem a má podstupovat psí zápasy. Čtvrtá část popisuje, jak je týrán, aby byl zuřivější, a většinou vyhrává. Jednou se ale setká se silným protivníkem a málem umírá. Odkoupí jej nový majitel, důlní inženýr, který znovu získává ztracenou důvěru Bílého tesáka v člověka.

Poslední část knihy vyobrazuje společný mírumilovný život na farmě v Kalifornii.

3.3 Další významná díla Jacka Londona

Londonovy knihy jsou založeny na jeho životních zkušenostech. Nejvíce autobiografických prvků nese pravděpodobně kniha Démon alkohol (John Barleycorn). Mořský vlk (The Sea-Wolf) je pak ukázkou jeho vášně k životu na lodi. Socialistická tematika se objevuje například v dílech The People of the Abyss a The Iron Heel. Byla pro něj tak významná, protože odmítal kapitalistický svět. I civilizace jako taková neměla hodnoty, kterých by si vážil. Rozhodl se proto raději preferovat život v divočině či ústraní. Vznikla tak řada knih s motivy necivilizovaného světa. Evropská společnost často tento náhled považuje za aktuální společenský stav v USA a London zůstává čteným autorem napříč celým světem. Popularita Jacka Londona v Americe již není tak vysoká, protože byl nahrazen novými poválečnými generacemi s aktuálnější tematikou.

4. Tulák po hvězdách

Jack London vydal roku 1915 román Tulák po hvězdách, v originále The Star Rover. Vypráví dojmavý příběh o nezlomnosti lidského ducha inspirovaný skutečnými událostmi. Londonovi pomohl k napsání knihy Ed Morrell, kterému pomohl z vězení. Poskytl mu nutné informace a fakta.

Jack London v Tulákovi po hvězdách kritizuje sociální poměry, vězeňství a trest smrti. Autor přidává také další tematické roviny, například vypráví příběh o reinkarnaci.

Londonův Tulák po hvězdách je filozoficky zaměřená kniha. Dotýká se otázek smyslu vězeňství, víry, života a smrti člověka. Podporuje myšlenku existence lidské duše a jejího cyklického převtělování. Román vyšel rok před autorovou smrtí. Je možné, že s vědomím blížícího se konce vkládal London své naděje do reinkarnační teorie. Pod vlivem Jungových myšlenek rozvíjel své sklony k mystické tematice až k transcendenci. V románu se odkazuje přímo i na konkrétní jména, předně Wordswortha³ a Pascala.⁴

Obsah knihy tvoří příběh o uvěznění profesora agronomie zemědělské fakulty Kalifornské univerzity. Jeho jméno je Darrell Standing a zabil svého kolegu. V průběhu vyprávění vysvětluje příčiny tohoto skutku a rozplétá další příběhy, které jsou jeho prožitými minulými životy. Než zemře, přeje si v dalším životě vlastnit farmu a skromně na ní hospodařit. Podobně jako London hospodaří na svém vysněném ranči.

Kniha je napsána tak, že hlavní příběh o vězni na samovazbě, Darrellu Standingovi, je přerušován vyprávěním o jeho minulých životech. Standing je nezlomný a doslova „přestojí“ všechny útrapy svých věznilů. Hlavní příběh je často doprovázen filozofickými úvahami, zatímco příběhy minulých životů jsou spíše dobrodružné povahy. Čas je subjektivní, místy se děj téměř neposouvá, jindy se dostává do obrátek. London v knize často opakuje myšlenky. Důvodem mohla být snaha zdůraznit podstatné, nebo to mohl být záměr prodloužit délku románu o počet slov tak, aby vydělal více peněz, které potřeboval na splácení svých dluhů.

Žádný z příběhů v knize není životem ženy. Přestože se autor výslovně zmiňuje že „byl ženou“, nevypráví takový příběh. Ženy jsou zde ovšem

³William Wordsworth (1770 – 1850) byl anglický romantický básník, který se ve své práci zabýval motivem přírody.

⁴Blaise Pascal (1623 – 1662) byl francouzský vědec, filozof a literát.

zmiňovány jako objekty lásky a tužby. Jsou idealizované a zamilované do silných mužů, hlavních postav z jeho vyprávění. Tyto ženy jsou pro hlavní hrdiny výjimečné, inteligentní a především velmi krásné. Příkladem je tento úryvek:

Miriam was a grand woman ... She was fine-bodied, commanding, over and above the average Jewish woman in stature and in line. She was an aristocrat in social caste; she was an aristocrat by nature. All her ways were large ways, generous ways. She had brain, she had wit, and, above all, she had womanliness. (London 2011, kapitola 17)

Žena je podle Londona spíše nástrojem pro vznik nového života. Je to živočich, který očarovává muže, ale sám mnoho nerozvíjí a nehýbe dějinami. Žena funguje jako uchovatelka života.

Standing popisuje ve svých vyprávěních lidské příběhy plné zvrátů, pestré a výjimečné. V duchu naturalismu jsou zde zaznamenány životy daleko od civilizace (např. na skále v oceánu, v jeskyni, na námořní lodi), čtenář často naráží na exotická místa a vzdálený čas. Popisuje souvislost mezi povahou krajiny a lidmi, kteří ji obývají. Klade důraz na vlastnosti získané při výchově a vlivu prostředí, zcela zřejmé je to při popisu vězně Oppenheimera. Kdyby se mu dostalo vzdělání, vedl by při své inteligenci úplně jiný život.

Sám Standing, hlavní hrdina, je seriózní vědec, profesor, vzdělanec. Autor se snaží skrze tuto postavu docílit dojmu důvěryhodnosti, popisovat situace jako experimenty, případně výzkumy či vědecké problémy.

V knize je prezentováno několik politických a společenských zřízení. Nejdůležitější je jejich srovnání se systémem vězeňským, který je drsný a neviditelný běžným občanům moderní západní civilizace. Má ale mnoho společného s krutými starověkými praktikami. Výslovně uvádí, že v tomto ohledu se nikdy nic nezměnilo, že vězni byli vždy mučeni a zabíjeni.

Autorův vlastní pobyt ve vězení mu byl jistě podnětným zážitkem, který dal impuls pro hlubší zájem o vězeňství a vězně. V knize se ale objevují i mnohé jiné skutečnosti spojené s Londonovým životem. Příkladem jsou daleké námořní plavby (Sparwehr byla reálná i knižní loď), pirátství, války, boj o život a blízkost smrti. Vyzdvihuje rychlou mysl a hbité, silné tělo. Tyto vlastnosti pomáhají člověku rvát se o svůj vlastní život.

5. Vězení

Jednou z nejdůležitějších otázek, která je v knize Tulák po hvězdách položena, je otázka smyslu existence vězení jako instituce. Autor se ptá na důvody a výsledky pobytu ve vězení. Chápe je jako od civilizace a běžné společnosti odtrženou entitu, která žije vlastním životem.

Zmíněnou odtrženost vyjadřuje Standing v následujícím úryvku:

You see, the world was dead to me. No news of it filtered in.
The history of science was making fast, and I was interested
in a thousand subjects. (London 2011, kapitola 5)

Hrdina je odstřižen od okolního světa a z tohoto odloučení přichází deprese. Postrádá mezilidské vztahy, jež mohl prožívat v běžném životě. Lituje nenaplnění svých dřívějších záměrů nebo zájmů. Chybí mu informace o současném vývoji všech aspektů jeho života před nástupem do věznice, například jestli někdo pokračuje v jeho výzkumech. Neví co se děje v okolním světě a připadá si, že o svůj život zcela přišel. Autor vystavěl paralelu vězení lidského těla a budovy věznice. Vězni své životy spíše přežívají, než žijí. Za zdmi věznice je život naopak barevný a plnohodnotný. Stejně spolu kontrastují barevné vize a šedá realita ve vězení.

Z příběhu Darrella Standinga vyplývá, že ve věznicích nedochází k nápravě morálky vězňů, naopak jsou dějištěm mnoha zločinů proti lidskosti, rozvíjí v lidech špatnosti a umožňují stavět zločineckou instituci, kterou dotuje stát. I přes vyšetřování správy věznice, se nevynesou ven žádné pravdy o situaci ve vězení. Je nemožné ochránit vězně před týráním.

Vůle k životu a snaha pochopit svou situaci udržují hlavního hrdinu při životě tak dlouho, že objevuje novou dimenzi své duše. Poznává její nesmrtelnost a nezávislost. Toto poznání mu dává obrovskou sílu. Zároveň je schopen pochopit, proč se do vězení dostal a kde se v něm bral tak silný vztek. Dochází k závěru, že na naše chování mají vliv minulé životy a tedy i zloba je příčinou nejen našeho současného života, ale i těch předchozích.

Z tohoto pohledu pak vyvstává další otázka, jak může být oprávněn jeden člověk trestat druhého. Jestliže si s sebou neseme každý své hříchy a jejich následky, trestá nás život sám a také nás napravuje. Má na nás vliv prostředí, do kterého se rodíme. Jeden člověk nemůže úplně pochopit druhého. Jeden člověk nemá tedy ani právo a schopnosti trestat druhého. To, že nemá člověk schopnost někoho trestat, vyplývá jasně ze skutečnosti, že vězení pro Standinga není trestem. Je to jen jeden další příběh z mnoha, které jeho duše prožila. Je to situace, která je většinou společností chápána jako trest, ale pro Standinga je to prozření. Specifické vězeňské podmínky mu umožňují osvobodit svoji duši.

Standingova duše se ve vězení rozvíjí, ale jeho tělo chřadne. Přizpůsobuje se mrtvolnému vězeňskému prostředí a postupně umírá. Přizpůsobení se projevuje zcela evidentně agorafobií. Hlavní hrdina si zvykl na svou celu tak, že již nedokáže žít jinde. Nedokáže snést volný prostor ani světlo.

6. Brutalita vězeňského systému

Velká část knihy Tulák po hvězdách je věnována popisům fyzického a psychického týrání vězňů. Jack London ve své knize apeluje na společnost, aby skoncovala s krutým primitivismem za zdmi věznic. Pokládá otázky, jak je

možné, že jsou lidé v té době ve vězení skutečně mučeni. Sám si také odpovídá, že je to přirozené. Systém vězeňství láká určité typy lidí. Takové, kteří prahnou po moci a násilí. Autor knihy Tulák po hvězdách tvrdí, že to tak vždy bylo, je a bude.

Lidé, kteří nejsou násilníci, ale dostanou se do systému jako dozorcí, jsou institucionalizováni a zcela se přizpůsobují potřebám své instituce. Takový princip potvrzuje o mnoho let později i Stanfordský experiment⁵ v roce 1971. Správce a dozorcí jsou postiženi svým povoláním. Trpí paranoiou (hledání neexistujícího dynamitu) a jsou sadističtí (týrání vězňů). Bijí a týrají vězně, dokud neztratí rozum nebo nezemřou. Využívají podlých metod zastrašování, vydírání a podplácení k zajištění vlastních jistot ve společenském systému. Následující úryvek je příkladem vytvořené záminky pro zbavení se nepohodlného člověka. Standing je souzen za napadení dozorce, ale jeho přičinění je nepravděpodobné, dokonce je otázkou, zdali je Standing pro někoho nebezpečný, když je tak zesláblý.

Heavens, if his nose did bleed, the probability is that some of his own kind were guilty of causing it in the confusion of the scuffle. I shouldn't care if I were responsible for it myself, save that it is so pitiful a thing for which to hang a man...
(London 2011, kapitola 22)

Je tedy zřejmé i z následujícího úryvku, že vězeňský systém představuje široký prostor pro bezpráví a krutovládu dozorců, jejichž chování je patologické.

There was Slant-Eyed Wilson, with an unguessed weak heart of fear, who died in the jacket within the first hour while

⁵ Stanfordský vězeňský experiment byl významný psychologický experiment Philipa Zimbardo, který se zabýval sociálními rolmi a determinací prostředím.

the unconvinced inefficient of a prison doctor looked on and smiled. (London 2011: kapitola 7)

Nejenže jsou trestanci týráni k smrti, také lze vysledovat určitý vzor, podle kterého je určováno, kdo bude v milosti a kdo v nelibosti. Takoví, kteří takzvaně „spolupracují“ (tedy udávají, donášejí a svědčí dle potřeby) se přizpůsobují nízkosti svých vězňů a bývají zvýhodněni či dokonce osvobozeni (nebo zabiti jinými vězni). Naopak ti, kteří se nepřizpůsobují podmínkám ve vězení, nespolupracují s dozorcí a neprodávají ostatní za své omilostnění, bývají tvrdě trestáni. Vlastnosti jako inteligence, zásadovost, pravdomluvnost a kolegiálnost jsou pro dozorce nežádoucí a pravděpodobně i nepochopitelné:

So it was not because I was a fighter, but because I was a thinker, that I was enraged by the motion-wastage of the loom-rooms and was prosecuted by the guards into becoming an “incorrigible”. (London 2011, kapitola 2)

Darrell Standing je v knize představitelem těch vězňů, kteří si vytvořili vlastní morálku a mají jmenované nechtěné vlastnosti. Je nepohodlný, protože se nikdy nepodrobil. Jeho opakem je vězeň Cecil Winwood. Intrikaři na úkor ostatních, aby se dostal na svobodu. Jeho lži a samoučelná vykonstruovaná obvinění posílají nepohodlné vězně na smrt.

Autor chápe neměnné principy vězeňství. Jack London v knize Tulák po hvězdách kritizuje občanskou a křesťanskou společnost, že takovou situaci toleruje, dokonce podporuje a platí. Obviňuje občany své země, že záměrně přehlíží ošklivé, protože se chtějí raději problému vyhnout, nežli jej řešit:

Perhaps, dear citizen, who permits and pays his hang-dogs to lace the jacket for you – perhaps you are unacquainted with the jacket. (London 2011: kapitola 7)

Celý chorobný a nespravedlivý systém souzení a věznění vlastních občanů je nejvýznamnější kritikou v knize. Tato kritika se samozřejmě dotýká i trestu smrti, jeho provedení a smyslu.

Sometimes twenty minutes elapse after the trap is sprung ere the heart stops beating. Oh, trust me, they make most scientifically sure that a man is dead once they get him on a rope.
(London 2011: kapitola 3)

Tento a podobné úryvky o provedení trestu smrti se čtenáře dotýkají nejvíce, protože se jej týká zodpovědnost za takový stav a zároveň je konfrontován se zločinem proti lidskosti.

7. Pojetí lidskosti v díle Tulák po hvězdách

Definice lidskosti se liší podle jednotlivých filozofů. Lidskost a lidské hodnoty jsou obvykle považovány za kladné. Vše nelidské je záporné. Příčina tohoto náhledu vychází ze sklonu člověka považovat se za nejskvělejší výkvět přírody. Vše lidské je krásné a obdivuhodné. Krutost je naopak považována za nelidskou. Jack London ale přináší svůj vlastní pohled na tuto záležitost. Osvobozuje se od konvencí a lidskost vidí i tam, kde by jiní byli slepí. Svůj soucit směřuje tam, kde by jiní neměli pochopení.

V Londonově životě lze vysledovat několik momentů, které dokazují jeho lidskost a odráží se v Tulákovi po hvězdách. Předně je to Londonova osobní zkušenost s pobytem ve vězení a vězeňskými podmínkami. Vykresluje nelidské vězeňské prostředí, které je v této práci rozebráno podrobněji v páté a šesté kapitole. Zdá se, že pobouření nad vězeňskou realitou bylo jedním z hlavních popudů k sepsání této knihy.

London se narodil do chudé rodiny. Okolo sebe viděl bídu a těžkou práci za málo peněz. Cítil s chudými lidmi a živil v sobě ideál sociální rovnosti

a spravedlnosti. Tato vlastnost v něm byla hluboce zakořeněná. Důležitost boje za změnu sociálního uspořádání spojil v knize s vyprávěním o Ježíši Kristu. Dosáhl tak maximálního zdůraznění, protože osud Krista se dotýká všech, křesťanů i nevěřících, kteří jsou dojati silou a krásou čistého ducha. Jedná se konkrétně o velmi emotivní biblický příběh o Pilátu Pontském, který se v Jeruzalémě setkává s Ježíšem. V sedmnácté kapitole knihy sleduje Standing tuto událost očima římského vojáka. Židy chápe jako obratné politiky zapálené pro víru. Jejich společnost je založená na určitém pořádku chudých a bohatých vrstev. Pro zmíněné bohaté a tedy i mocné vrstvy je takový pořádek dobře funkční a nechtějí jej měnit. Ježíš na stranu druhou prohlašuje, že majetek je hřích, že jsou si všichni lidé rovni. Jeho následovníků přibývá. Lidé jsou jím silně ovlivněni a jeho jméno a učení se stává známým. Není ale jediný, kdo vyslovuje takové myšlenky. Mocní vidí v tomto učení ohrožení své síly. Aby zachovali pořádek věcí, tak jak je dán, chtějí Ježíše ukřižovat. Očekávají, že ostatní ze strachu upustí od kázání o rovnosti lidí. London zde proti sobě postavil dva typy lidí. První typ, který je reprezentován bohatými a mocnými vrstvami Židů, je svázán strachem o ztrátu svého postavení. Jednají nečestně, bez lítosti, pomocí pletich a lží. Druhý „kladný“ typ představují Ježíšovi následovníci. Kristus je vtělením lidskosti, nekonečně chápavý a smířený. Je absolutně svobodný ve svém jednání. V jeho srdci je vědění, které ostatní přitahuje. Proto jej tolik lidí následuje. Obětuje se pro vyšší účel, ukazuje ostatním cestu. Někteří lidé v sobě pod Kristovým vlivem také rozvíjí milost a soucit. Mění své postoje a důvody pro své jednání. Jako Pilát Pontský nechce ukřižovat nevinného, tak Standing v těle římského vojáka odmítne krásnou ženu, aby zachoval Kristovo rozhodnutí. Ti, kteří přijali Kristovo učení, litují zmařeného lidského života pro nízké mocenské zájmy.

Hloubka autorova lidství se projevuje také v soucitu vůči trpícím lidem, protože v jeho pojetí je utrpení součástí života. Naturalisticky je vylíčeno v detailních obrazech fyzického mučení vězňů a jeho následků. Utrpení je tedy hrůzné, ale nevyhnutelné. Lidé by měli přijímat utrpení statečně, jako svůj

úděl. Na druhé straně působit někomu utrpení je hříchem na duši, který se projeví ve vlastní budoucnosti. Přijetí vlastního osudu a vědomí vyšších hodnot přináší vězňům sílu, která jim umožňuje přežít. Vzájemně k sobě cítí úctu, neboť znají strasti, které jim všem působí pobyt ve vězení. Oslovují se „bratře“ a připomínají si tak, že nejsou sami, že mají stejný úděl. Radí si, jak přežít ve svěřací kazajce, varují ostatní, když přijde někdo nehodný důvěry. Ve vězení existují nepsaná pravidla a lidskost je chápána zcela jinak než ve svobodném světě. Paradoxně vězňům může právě osobní postoj pomoci dojít k těmto pravidlům, která se blíží necivilizované existenci. Ta je osvobozená od společenských konvencí. Dokladem o této skutečnosti je následující úryvek z knihy:

And yet I ever found in Jake Oppenheimer all the cardinal traits of right humanness. He was faithful and loyal. I know of the times he has taken punishment in preference to informing on a comrade. He was brave. He was patient. He was capable of self-sacrifice – I could tell a story of this, but shall not take the time. And justice, with him, was a passion. The prison-killing done by him were due entirely to this extreme sense of justice. (London 2011: kapitola 5)

Také v jednotlivých Standingových životech lze zaznamenat stejný náhled na lidské hodnoty. Příkladem může být příběh popisovaný ve dvanácté a třinácté kapitole. Skupina lidí bojuje o život v beznadějně situaci. Takto nastavené extrémní podmínky nutí všechny spolupracovat. Každý vydává maximum ze svých sil, třeba jen i pro prchavou naději, kterou tak může přinést pro své soupeřníky. Před koncem si vzájemně říkají milosrdné lži, aby ukonejšili strach z přicházející smrti. Takové milosrdné lži nebudou mít nikdy nálepku nemorálního jednání.

Milosrdenství je velmi lidský čin. London při své cestě do Japonska přijal jako svého zaměstnance Korejce, který tam sloužil. Nemohl snést ponížení této

lidské bytosti. Jack London nebyl člověk dvojitých měřítek. Neviděl svět rozdělený na otroky a vyvolené, na sluhy a pány. Viděl jen lidské osudy a schopnost je měnit. Jeho čin je dokladem velké schopnosti vcítění a odhodlání měnit neštěstí za štěstí. Není možné nevidět souvislost s tímto opravdovým příběhem a tím popsaným v knize *Tulák po hvězdách*. Příběh v knize patří k těm obsáhlejším. London popisuje vášnivé Korejce jako přímé ve svém jednání. Mají vlastní hodnoty a jsou se svou vyspělou kulturou srovnatelní s jakýmkoli státem západní civilizace. Jsou popsáni jako rovnocenní. Japonci jsou na stranu druhou vykreslováni jako bojechtivý národ schopný nečestného jednání. Tento fakt je možné vysvětlit dvěma způsoby. Nejprve je to zřejmé autorovo emocionální zaujetí. Dále je to skutečnost, že v Japonsku prováděl reportážní činnost o válce a sám jí byl hluboce zasažen.

Důležitým aspektem pojetí lidství v knize *Tulák po hvězdách* je striktní vymezení vůči násilí. Jako jeho vrchol jsou označeny války, které jsou několikanásobným násilím. Poškozují vojáky a jejich rodiny na straně agresora, ničí zemi a lid napadené země. V knize jsou několikrát zmiňovány „hrůzy války“. Podobný je Londonův postoj k náboženským a rasovým konfliktům. Zdůrazňuje, že různé kultury mají své osobité znaky, ale také vždy i nějaké společné, a je třeba hledat cestu, která vede ke společnému smíru. Nadto si cení existence různorodých kultur. Jejich poznání dává člověku pochopit lidskou rasu jako takovou, rovnocennou ve všech svých obměnách. Fenomén války není jediným příkladem v knize, který upozorňuje na zkaženost civilizace. Kritizuje společnost, která sebe samu považuje za civilizovanou, pro její pokrytecké zavírání očí před dalšími palčivými projevy násilí. Doslovně je jmenována prostituce z důvodu hmotné nouze, dětská práce a trest smrti.

Trest smrti je legalizované násilí, násilí absolutní, jedná se o zabití. London věnuje velkou část obsahu knihy *Tulák po hvězdách* úvahám o takovém rozsudku. Analyzuje všechny jeho stránky a důsledky. Především pak morální odpovědnost společnosti, která se takového činu odváží, prostřednictvím morálně zkažených jedinců. Jejich chování by se dokonce dalo popsat,

s přihlédnutím k obsahu knihy, spíše jako chorobné až patologické. I takovým způsobem lze vidět lidskost, totiž lze ji spatřit v soucitu s důsledky násilí páchaného na občanech vlastního státu, jakkoli byli oni sami také původci násilí. Neboť si tak společnost sama devastuje své civilizované základy, je pokrytecká a ničí tak představu společnosti jako kladného celku. Život v takovém ovzduší destrukce, přetvářky a násilí je již pochopitelně hoden soucitu, lítosti nad zkaženým ideálem.

Pojetí lidskosti v knize Tulák po hvězdách je především charakteristické svou komplexitou. Jak vyplývá z analýzy v této kapitole, autor chápe motivy skryté za lidským jednáním a z jeho pochopení pramení i jeho soucit. Cítí s trpícími i s těmi, kteří utrpení způsobují. Protože podle jeho názoru jsme všichni součástí džungle civilizace, která je sama jen pramálo civilizovaná. Prostředí, do kterého se rodíme a také břemena, která si s sebou neseme, jsou naším osudem a utváří náš život. Šťastlivci, kteří trpí, ale dokážou se v životě posunout, si zaslouží méně soucitu než ti, kteří svůj život prožijí a nic nepochopí. Protože nejvyšší hodnotou v našem životě není fyzické pohodlí a dostatek. Největším úspěchem v lidském životě je poznání a osvobození se od pout fyzické nízkosti.

8. Reinkarnace

Reinkarnace (česky převtělování) představuje starý náboženský a filozofický koncept, který nabízí velmi lákavé vysvětlení smyslu života. Z tohoto důvodu není překvapením, že se vyskytuje v mnoha náboženských filozofiích, v různých obměnách, ale se stejným jádrem. Příkladem mohou být antičtí filozofové, buddhismus, hinduismus. Tímto reinkarnačním jádrem je nesmrtelná duše, která se cyklicky znovu rodí za účelem dosažení dokonalosti. Jinými slovy se jedná o evoluční proces, který má za úkol provést duši několika vtěleními, ponaučeními duchovní a morální povahy. Na konci tohoto

převtělování se duše osvobozuje a stává se vyšší bytostí. Chápe síly vesmíru, není omezena hmotou, je absolutně svobodná.

Reinkarnace je příběh o tom, jak živá hmota, jednotlivé lidské životy ovlivňují následný stav ducha. Proto se říká, že náš současný život určuje ten příští. Duše se vyvíjí během mnohých životů. Vývoj ale nastává i během jediného života, jak to vyplývá z příběhu Darrella Standinga. Během pobytu ve vězení se změnil jeho duch.

Knihy Tulák po hvězdách začíná následovně:

All my life I have had an awareness of other times and places.
I have been aware of other persons in me ... a soul in flux,
a consciousness and an identity in the process of forming – ay, of
forming and forgetting. (London 2011: kapitola 1)

Tato slova uvádí hlavní dějovou linii. Největší dobrodružství je totiž to, které všechny ostatní spojuje. Je to dobrodružství duše, která prožívá jednotlivé životy. Přes tato vtělení se duše vyvíjí, podstupuje evoluci. Největší poznání může být odhaleno, pokud si člověk vzpomene na minulé životy a splyne tak vědomí ducha a forma hmoty.

London spojuje reinkarnaci a Darwinovu teorii. Vlastnosti připisuje genetické výbavě i reinkarnačnímu procesu: “Don’t you see Jake? That is how men come to be, to grow, how spirit develops.” (London 2011: kapitola 16)

Standing zmiňuje vzpomínky z předešlých životů, které se vynořují v tom současném jako sny. Různě se připomínají v pocitech, ve věcech a pojmech. Jsou známé, ale neměly by být. Nejsou ze zkušeností současného života. Autor tak dokládá existenci minulých životů. Jako nejpříhodnější období, kdy si člověk vzpomíná na již prožité životy, uvádí útlý věk. S postupem let je člověk zapomíná. V dětství a zvláště po narození ovlivňují minulé prožitky formování lidské osobnosti. Standing si tak odůvodňuje své vrozené vlastnosti, například sklon k agresivnímu chování, nepoddajnost, nebo touhu po poznání. V první

kapitole také přímo uvádí, jak prožívá usídlení duše v novém těle, jak se formuje: “Other voices screamed through my voice, the voices of men and women aforesaid, of all shadowy hosts of progenitors.” (London 2011: kapitola 1)

Takové stopy po předchozích vtěleních ale nejsou vše, co si lze vybavit. Jako malý chlapec Standing poznával a pojmenovával místa v Jeruzalémě na fotografiích, přestože by je znát neměl. Mnohem více si je schopen vybavit ve vězení, které mu poskytuje specifické prostředí. Prostředí, ve kterém se může soustředit sám na sebe. Jeho fyzická schránka se oslabuje a jeho mysl se zaměstnává jen sama se sebou. Ve vězení se jeho tělo přibližuje smrti, je podvyživený a velmi slabý. V jeho cele na samotce mu chybí podněty, jak svou mysl zaměstnat. Zkouší se zhypnotizovat, aby unikl šílenství z nicoty své cely.

Vzpomínky vyvolané pomocí hypnózy jsou nesouvislé, zmatené a postrádají zařazení v čase a prostoru. Mají spíše formu záblesků, ale Standing si přesto uvědomuje, že jsou velmi skutečné a že je již někdy prožil, v jiném čase a na jiném místě. Jejich pravdivost dokládá tvrzením, že si je nemohl vymyslet, že sám takové zážitky v tomto těle nezažil, že nemohl znát takové podrobnosti se všemi reálnými pocity a skutečnostmi.

Pokusy s hypnózou a uspáváním sebe sama plodí jen sny, které nemají povahu „dobrodružství minulých životů“. První opravdové vystoupení ducha mimo čas a prostor nastává až ve svěřací kazajce. Standingovy první zkušenosti v ní nejsou příjemné. Ve svěřací kazajce nejprve potlačuje pocity bolesti. Bolest vytěsňuje a trpí pasivně. Učí se, jak ovládat tělo duchem. Z kazajky je ale zesláblý a pomalu umírá. Navíc stále jsou to muka. Ed Morrel, další vězeň v samovazbě a Standingův přítel, jej naučil, aby ho zachránil před smrtí, jak oddělit své tělo a ducha.

Hlavní hrdina se musel chovat přesně opačně. Místo zapominání na svou bolest nechat své tělo vědomě umírat. Prožít tu bolest a osvobodit ducha, ale ponechat si tolik života, aby se mohl vrátit, až bude z kazajky osvobozen. Důležitá je silná vůle, aby mohl duch ovládat tělo. A tak začínají Standingova

dobrodružství. Pro čtenáře je dobrodružný především pocit objevování nové sféry, velkého tajemství života. Při četbě čtenář skutečně cítí vítězství, které představuje svoboda. Tato svoboda vychází z poznání, že ten současný život není jediný, že smrt není prohra, ale jen přestup. Z poznání, že hlavní hrdina opravdu uniká zdem věznice. Jeho duch vítězí nad hmotou a je svobodný.

Standing prožívá v kazajce své minulé životy, někdy celé, někdy jen útržkovité zážitky. Je si vědom všeho, všech skutečností v jiném životě. Hovoří jinými jazyky. Zážitky mají pestrou povahu, od prožitků lásky, vášně a pití, přes vztek, křivdu a mnohé další. Nedokáže si dopředu naplánovat, které životy bude prožívat. Mimotělní zážitky přichází bez řádu, různě se přerušují.

Standing uvažuje nad jejich detaily, které nemohl v tomto životě znát. Až později se mu některé potvrzují od dalších osob jako pravdivé. Autor prostřednictvím hlavního hrdiny sděluje čtenáři vlastní úvahy o reinkarnaci a prostřednictvím knihy vytváří poutavý příběh o ní. Je možné se domnívat, že sám z této víry čerpal sílu. Jak řekl Gustav Mahler: „Všichni se vrátíme, právě tato jistota dává životu smysl.“⁶

Síla literatury spočívá v jejím autorovi, který pracuje se svými zkušenostmi a myšlenkami. Oproti vědcům může odvážný autor vynést na světlo teorie, které předchází svou dobu a přesahují rámec konvencí. Může mezi sebou kombinovat odvětví vědy a poznání lidstva, jak je mu vhod. Jack London nepotřeboval při psaní své knihy žádná potvrzená fakta. Jeho svobodomyšlná povaha mu umožnila zamyslet se nad reinkarnační teorií. Autorovými experimentálními vzorky byly skutečné lidské životy. V knize Tulák po hvězdách vyjádřil svůj názor a podepřel jej silným příběhem.

⁶ *Hlubinná regresní terapie* [online]. c2014 [cit. 2014-06-22]. <<http://regresniterapie.wz.cz/historie.html>>.

9. Transcendence a svoboda lidské existence

Filozofie knihy Tulák po hvězdách je transcendentní v několika ohledech. Nejzřejmější je chápání pojmů života a smrti, ducha a hmoty. Autor považuje duši za živou a hmotu za iluzi. Duch přetrvává, hmota je zdánlivá a pomíjivá. Je to duch, který uchovává informace, zatímco hmota se rozpadá a přetváří. K takovému poznání dochází v knize hlavní hrdina skrze cesty mimo čas a prostor.

London pojímá jako jediné podstatné elementy v lidské existenci lidského ducha a život. Duch je důležitý jako nositel poznání a vědění, paměti a myšlení. Život je substance, která nekončí, přelévá se a prostupuje hmotou. “It is life that is the reality and the mystery. ... I am life. ... The body is mutilated. I am not mutilated. The spirit that is I is whole.” (London 2011: kapitola 12)

Příklání se k tvrzení, že o životě víme málo a o smrti nic. Nemůžeme tedy o ní soudit. Smrt je v celé knize neustále přítomná, ve vězení i v příbězích, když hlavní hrdina vypráví o svých zážitcích minulých životů. Fenomén smrti chápe jako přerod. “You see, Jesse, birth and death go hand-in-hand.” (London 2011: kapitola 13)

Příklad Darrella Standinga dává čtenáři vodítko k osvobození lidského ducha. Svobodný duch je nekonečně moudrý a neomezený. Pokud se člověk vzdá závislosti na hmotě (majetku či vlastním těle), duch se osvobozuje od strachu před smrtí a člověk sám je absolutně svobodný. Pobyt ve vězení Standinga zbavuje všech majetků a oslabuje jeho tělo. Při mučení ve svěřací kazajce nachází svobodu skrze své prozření. Vlastní poznání všech životů jej zbavuje strachu ze smrti. Lidský přesah dává člověku svobodu. Svěřací kazajka mění Standinga duševně. Slabší organismus nepodléhá tolik mučení, slabost se stává výhodou. Ve dvacáté kapitole se zmiňuje o tom, že nesnáší lidi, kteří uctívají své tělo. Kult těla a hmoty zabraňuje lidem poznat svou pravou sílu,

kteřá vychází z lidského nitra. Sám přece největší sílu a požehnání spatřuje ve své duši, která je pravdivá, na rozdíl od pomíjivého těla.

V samovazbě se Standing cítí zprvu sám a nudí se. Má příliš mnoho času na přemýšlení. Zabavuje se vlastními myšlenkami a představami. Z nouze si začíná hrát s vlastní hlavou. Zkouší hypnózu, ale ta nepřináší uspokojení. Nejvhodnější a nejpříhodnější podmínky pro jeho poznání oddělení ducha a těla spočívají právě ve vězeňských podmínkách. Je tak zubožený a blízko smrti, že může své tělo nechat zemřít a pak jej zase oživit, když se do něj vrátí.

Nejtěžší je poprvé zažít stav odloučení těla a duše. Vyžaduje to velkou námahu a čas. Zkušenosti vězňů se liší, pro Standinga to je vykročení z vlastního těla do jiného času a prostoru, pro Morrella to je jen vykročení z vlastního těla a z věznice. Standing cítí rozrůstání vlastní mysli. Vidí, že stěny jeho cely se rozestupují do neskutečných šířek. Slyší, že mezi dvěma údery jeho srdce uplyne 100 vteřin, mění se mu časová i prostorová orientace, perspektiva. Čas je pro něj jiný, prostor je pro něj jiný. Úplné osvobození nastává, až když nechává zemřít i své srdce a svou hlavu. Důležitá je pro něj víra, že přežije, že se do svého těla vrátí a že je jeho mysl nesmrtelná a silná.

Pro možnost mimotělních prožitků je tedy důležitá víra, která je také jako motiv přítomná v celé knize. Víra jako taková je transcendentní v tom smyslu, že vždy člověka přesahuje. Člověk něčemu věří, přestože tomu ani nemusí rozumět. London popisuje víru z několika různých perspektiv ve filozofických úvahách i v jednotlivých příbězích. Velmi kontrastní jsou tyto dva příběhy: stařec, který se týral, aby dosáhl nebeských odměn při božím soudu, a námořník, který přežil díky své víře sám na malém útesu uprostřed moře. Další pohled nabízí tento úryvek z kapitoly patnáct:

“Religion, with her, was a series of abstractions, partly learned from Yunsan, partly worked out for herself. Vulgar religion, the public religion, she held, was a device to keep the toiling millions to their toil.” (London 2011: kapitola 15)

Otázky víry různě připomíná celý příběh o Pilátu Pontském. Osud Krista v této knize přináší zamyšlení nad propojením víry a osudu, nad závislostí našeho duchovního života a událostmi, které k nám přicházejí. Určitou odpověď může čtenář nalézt, pokud se zamyslí nad Standingovým osudem. Hlavní hrdina si totiž nenechal násilím vymluvit své postoje, což mu mělo přinést neštěstí, ale právě v tvrdých podmínkách se mu dostalo svobody jeho ducha větší, než dosud zažil. “It was admirable – the spirit of man rising above its extremity, fearless of the hurt any brute of the system could inflict.” (London 2011: kapitola 7)

Všechna jeho vtělení mají nedostatky, nějaké morální nebo jiné chyby. Ale celkový pohled pak připadá čtenáři jako vysvětlení, celý reinkarnační proces potom lze brát jako cestu k poučení a na takové jsou chyby nutné, jsou pochopitelné a omluvitelné. Proto i on má pochopení pro správce a vězňatele a pro sebe samého. Má odpuštění. Toto jeho pochopení je právě obrovskou vnitřní silou, která osvobozuje, přináší odpuštění vlastních hříchů, naději a lásku. Opět se má rád, těší se na svůj další život, užívá si své nové povznášející cesty prostorem a časem. Miluje je, miluje život. Nachází smysl svého života.

Láska je dalším pojmem, který patří k aspektu transcendence v Tulákovi po hvězdách. Pro lásku se rodí a umírá život. Láska je také jedním z formujících prvků života. London zde vyzdvihuje lásku mezi lidmi jako kladný faktor působící na společnost.

Svoboda je zde nejen jako láskyplné přijetí světa jaký je, je to i vlastní rozhodnutí:

But the tides of my life ran strong in me. I, Darrell Standing, was so strongly disinclined to die that I refused to let Warden Atherton and Captain Jamie kill me. (London 2011: kapitola 7)

Nejen Darell Standing, jak už bylo v této práci naznačeno, objevuje nové možnosti ducha v extrémních podmínkách vězení. Každý vězeň se s pobytem vyrovnává po svém.

And here at the end of my days, reviewing all that I have known of life, I am compelled to the conclusion that strong minds are never docile. (London 2011: kapitola 5)

Někteří ztrácí zbytky důstojnosti, jiní nachází nové hodnoty. O své situaci jsou schopni hovořit i s humorem. Ukazují tak svůj nadhled. I to je určitá forma vyjádření svobody a přesahu.

10. Astrální teorie

Krom vzpomínání na své minulé životy, zmiňuje se hlavní hrdina knihy i o astrálních cestách. Bohužel, zde nerozvádí své úvahy tak podrobně jako v případě minulých životů. Zde je úryvek, který se astrální teorie týká:

And then, with flashings of light, I was off and away. At a bound I had vaulted prison roof and California sky, and was among the stars. I say "stars" advisedly. I walked among the stars. I was a child. I was clad in frail, fleece-like, delicate-coloured robes that shimmered in the cool starlight. These robes, of course, were based upon my boyhood conception of the grab of young angels. (London 2011: kapitola 11)

Není zřejmé, jestli autor naznačuje podobný princip cestování po hvězdách jako v knize Malý princ. Společné by mohlo být nějaké nové poznání na každé planetě (hvězdě), kdy je cesta umožněna právě transformací skrze smrt. Toto tvrzení lze podepřít skutečností, že Standing se každé planety dotýká hůlkou, dochází k nějakému kontaktu. To může znamenat, že čas a prostor jsou

obrovsky deformovány oproti našemu běžnému chápání. Může se jednat o zahlédnutí vyššího záměru vesmírného vědomí, kdy duše kráčí svou cestou poznání přes jednotlivé planety a mnohé životy na nich. Cílem této cesty je pak pochopení života, absolutní pravdy a všech zákonů světa.

Londonova astrální teorie připomíná východní filozofie. Stav, který London prožívá při své cestě vesmírem, je blízký pojmu „nirvána“, který je znám jako úplné oproštění se od hmoty a pochopení světa, splnutí se vším životem.

Kontrast skutečnosti, že samotný název knihy „Tulák po hvězdách“ jasně označuje zásadní význam tématu cest po hvězdách a skutečnosti, že je autor nerozvádí tak, jak by se mohlo očekávat, vytváří kolem tohoto tématu nádech záhady, mystického tajemství. Je třeba jej odhalit, pobízí čtenářovu fantazii a vyzívá jej tak k vlastním pokusům o hledání vzpomínek na takové cesty.

Závěr

Úkolem této bakalářské práce bylo přispět k pochopení filozofie a obsahu práce amerického spisovatele Jacka Londona v knize *Tulák po hvězdách*. Za tímto účelem bylo vytvořeno deset kapitol, které tuto problematiku osvětlily.

První kapitola shrnula poznatky o americkém naturalismu. Popsala důvody vzniku naturalismu a také jeho charakteristiky. Jako zlomový bod určila moment vzniku napětí mezi starým a novým pojetím světa. Toto nové pojetí bylo ovlivněno zásadními vědeckými objevy, které zpochybnily náboženské pravdy, a také novými filozofiemi, které pokládaly zásadní společenské otázky.

Další kapitola podrobně rozpracovala život Jacka Londona. Význam této kapitoly je zásadní v tom smyslu, že ukázala jednoznačně na tematiku, jež se Londona citelně dotýkala. Odkryla částečně i autorův charakter, jeho motivace a povahu filozofie v knize.

Ve třetí kapitole byla zmíněna a charakterizována nejvýznamnější autorova díla.

Pro tuto bakalářskou práci byly zdaleka nejvíce určující kapitoly vlastní analýzy textu. Nejprve byla kniha stručně pro srozumitelnost představena a po tomto úvodu již následovala analýza myšlenek v textu.

Stěžejním příběhem prostupovala kritika vězeňství a vězeňského systému. London zde vyjádřil maximální odpor k stavu samovlády dozorců a apeloval na svědomí veřejnosti, která nese odpovědnost za všechny hrůzy za zdmi věznic. Jako největší problém označil London trest smrti a položil otázky oprávněnosti takového trestu.

Analýza pojetí lidskosti v díle *Tulák po hvězdách* odhalila, že lidskost byla autorovi blízká a umožnila mu dotýkat se čtenářových citů a rozvíjet mnohé myšlenky. Stmelila různorodá témata a umožnila vyvolat konkrétní emoce u čtenáře.

Ve východních filozofiích se London inspiroval reinkarnací. Dotkl se otázek života a smrti. Život vykreslil jako příležitost, smrt jako přerod.

Jako transcendentní se ukázala celá řada myšlenek v knize. Zásadní filozofií knihy bylo spojení svobody a transcendence. Svoboda přinesla přesah vlastního chápání světa a dala nahlédnout do vyšších sfér. Odstranila bariéry času a prostoru a ukázala velikost ducha. Duchovní složku světa kniha určila jako jedinou skutečnou. Hmotu vykreslila jako iluzi.

V Tulákovi po hvězdách se objevil fenomén cestování po hvězdách, který lze častěji najít v pozdější literatuře. Přinesla do úvah stín záhady a dala tak čtenáři velký prostor pro zamyšlení.

Tato bakalářská práce splnila svůj úkol a přinesla analýzu filozofie v knize Tulák po hvězdách, která vychází z života jejího autora. Odkryla citlivost Jacka Londona při úvahách o životě a lidské duši. Upozornila na jeho odvahu kombinovat nové teorie a hovořit o motivech lidského jednání a lidské přirozenosti.

Knihou Tulák po hvězdách zkombinovala teologické myšlenky novým způsobem. Pracovala si i s motivem vědy a vědce. Osobitou kombinací myšlenek tak vytvořila vlastní filozofii, která je optimistická z hlediska nesmrtelnosti a svobody duše a cíleného vývoje světa za pomoci světového řádu. Takový řád se vyznačuje absolutním věděním, nekonečným prostorem (stejně jako vesmír) a relativitou času. Je to transcendentní teorie, neboť přesahuje lidského jedince a poskytuje množství prostoru pro další transformace a vlastní chápání.

London zde vystoupil proti sociální nespravedlnosti a posvěcené krutosti. Upozornil na fakt, že Amerika byla v zajetí zlaté horečky a ta jí přinesla odklon od pravých duchovních hodnot, závislost na hmotném světě a fyzickém těle, která působila destruktivně na mravní hodnoty společnosti. Tato změna měla vliv i na posun chápání dobra a zla, kdy tato problematika byla značně individualizována a již nebyla diktována náboženstvím, ale byla v lidech odkrývána, nebo byla odkládána jako nepotřebná, případně se přizpůsobila čistě zjištěným potřebám jedince.

Mnohé části analýzy se dotýkaly i současnosti. Příkladem mohou být války, násilí, sociální nerovnost, odklon západní společnosti od duchovních hodnot křesťanství, hledání duchovního naplnění skrze hmotné statky či východní filozofie, promítnutí vědeckého pokroku do povědomí lidstva a jeho uvažování o základních filozofických pravdách.

V budoucnu by bylo zajímavé rozpracovat pojetí svobody v americké literatuře, rozšířit toto chápání svobody o další autory a vyhledat události v historii, které určily současný význam tohoto fenoménu.

Bibliografie

Primární literatura:

LONDON, J. *The Star-Rover*. Golgotha Press, 2011. Amazon. ASIN B004QS96G6

LONDON, J. *The Call of the Wild, White Fang & To Build a Fire*. New York : Modern Library, 2002. ISBN 978-0-375-75251-3.

LONDON, J. *The Call of The Wild and White Fang*. New York : Bantam Dell, 2003. ISBN 978-0-553-21233-4.

Sekundární literatura:

FREDRIK, E.: *Naturalism and friendship in Of Mice and Men*. [Advanced Undergraduate Level Research Essay.] Brighton 2010. University of Sussex. English Language and Literature course. Supervisor: Nat Chase.

NEWLIN, K. *The Oxford Handbook of American Literary Naturalism*. New York: Oxford University Press, 2011. ISBN 978-0-19-536893-2.

PROCHÁZKA, M. *Lectures on American Literature*. Praha : Karolinum, 2002. ISBN 80-246-0358-6.

STEFOFF, R. *Jack London: An American Original*. New York: Oxford University Press, 2002. ISBN 0-19-512223-2.

Internetové zdroje:

CAMPBELL, Donna M. *Naturalism in American Literature* [online]. c1997, last revision 7th of April 2013 [cit. 2014-04-12]. <<http://public.wsu.edu/~campbelld/amlit/natural.htm>>.

Hlubinná regresní terapie [online]. c2013 [cit. 2014-06-22]. <<http://regresniterapie.wz.cz/historie.html>>.

Jack London- California's Gold (502) [online]. c1994 [cit. 2014-03-04]. <<http://blogs.chapman.edu/huell-howser-archives/1994/12/10/jack-london-californias-gold-502/>>.

PANESAR, Gurip. *John Steinbeck, Frank Norris, and Literary Naturalism* [online]. [cit. 2013-10-12]. <http://salempress.com/store/pdfs/steinbeck_critical_insights.pdf>.

ROGGENKAMP, Karen. *American Literary Naturalism* [online]. c2012, last revision 15th March 2012 [cit. 2013-09-05]. <<http://faculty.tamuc.edu/kroggenkamp/archive/English519Naturalism.html>>.

Some Notes on Realism and Naturalism [online]. c2007, last revision 10th October 2013 [cit. 2014-04-13]. <<http://archive.is/WMBmO>>.

The Extradiegetic Narrative Level [online]. [cit. 2014-06-22]. <<http://narrativetheoryandtheearlynovel.weebly.com/extradiegetic-narrative.html>>.

ZIMBARDO, Philip G. *Stanford Prison Experiment: A Simulation Study of the Psychology of Imprisonment Conducted at Stanford University* [online]. c1999 [cit. 2014-06-22].
<<http://www.prisonexp.org/>>.